

IV.

**Az Alkotmánybíróság tárcaközlönyben
közzétett határozata**

1001/B/1994. AB határozat

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság minisztériumi irányelv alkotmányellenességének megállapítása és megsemmisítése tárgyában benyújtott indítvány alapján meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Honvédelmi Miniszter által — a Belügyminiszterrel egyetértésben — kiadott 7001/1994. sz. irányelv alkotmányellenes, ezért azt megsemmisíti.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Honvédelmi Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

Indítványozó a Honvédelmi Miniszter által — a Belügyminiszterrel egyetértésben — kiadott 7001/1994. sz. irányelv (a továbbiakban: irányelv) alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a támadott irányelv megtiltja, hogy a fegyveres erők hivatásos állományú tagjai az önkormányzati képviselő- és polgármesteri választáson független jelöltként induljanak. Ezzel az irányelv szembekerül a passzív választójogra vonatkozó alkotmányos előírásokkal és számos törvénnyel, így a honvédelemről, a rendőrségről és helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló törvények egyes rendelkezéseivel. Indítványozó szerint az irányelv formájában kiadott parancs alapvető állampolgári jogokat érint, melyek korlátozása a jogszabályi hierarchia elvei szerint nem történhet az állami irányítás egyéb jogi eszközeivel.

II.

A jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény (a továbbiakban: Jat.) 55. §-a értelmében a miniszter jogszabály végrehajtásának irányára és módszerére irányelvet adhat ki. Az irányelv az állami irányítás egyéb jogi eszközeinek minősül, amely az állampolgárok jogait, kötelezettségeit nem szabályozhatja.

A támadott irányelv az Alkotmány 40/B. §-ának — az Alkotmány módosításáról szóló 1993. évi CVII. törvény 3. §-ával megállapított — (4) bekezdésére alapozza rendelkezését. Eszerint: „A fegyveres erők, a rendőrség és a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagjai nem lehetnek tagjai politikai pártoknak és politikai tevékenységet nem folytathatnak.”

Az országgyűlési képviselők esetében az Alkotmány 40/B. § (4)-ban foglalt tilalom az országgyűlési képviselők jogállásáról szóló 1990. évi LV. törvény 10. § (4) pontja, a polgármesterek esetében pedig a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvénynek az 1994. évi LXIII. törvény által megállapított 33/A. § (1) pontja illetve a polgármesteri tisztség ellátásának egyes kérdéseiről és az önkormányzati képviselők díjazásáról szóló 1994. évi LXIV. törvény 1. § (5) pontja által összeférhetlenségként szabályozásra került. E szabályok lehetővé teszik, hogy a választások során, az Alkotmány 70. §-ának megfelelően, a fegyveres testületek hivatásos állományú tagjai is indulhassanak jelöltként és a mandátum lejártá után kötelezővé teszik az érintettek szolgálati viszonyba való visszahelyezését.

A helyi önkormányzati képviselőkre nem születtek ilyen törvényi szabályok. A támadott irányelv, a Jat.-ba ütköző módon, állampolgárookra vonatkozó, alapvető jogukat és kötelezettségeiket érintő szabályokat alkot.

Erre tekintettel az Alkotmánybíróság a támadott irányelvet megsemmisítette. A határozat közzétételére vonatkozó rendelkezés az ABtv. 41. §-án alapszik.

Budapest, 1995. június 20.

Dr. Schmidt Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Vörös Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Zlinszky János s. k.,
alkotmánybíró